WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ЛИСТОПАДА 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 24, 1959 No. 227. VOL. LXVI.

РОБІТНИЦТВО КУБИ ЗА ОКРЕМУ ФЕДЕРАЦІЮ ПІВДЕННОАМЕРИКАНСЬКИХ ПРОФСПІЛОК

Гавана (Куба). — Представники кубинського робітництва, зорганізованого в Кубинській Конфедерації Праці, зібрані на своєму десятому Крайовому Конґресі Праці вирішили, щоб їхня федерація вийшла із членства в Міжамериканській Реґіональній Організації Праці, яка об'єднує професійні робітничі спілки Південної Америки. У прийнятій в цій справі резолюції висловлено закиди, що Міжамериканська Реґіональна Організація Праці є „агенцією американського імперіялізму", що вона підтримувала південно-американських диктаторів і зокрема, що вона ставилася вороже до економічного розвитку і політичної свободи Куби та до кубинської революції. Водночас із цим гаванський конґрес кубинської Конфедерації Праці вирішив створити окрему федерацію південно-американських професійних робітничих спілок, вільну і незалежну від „американських імперіялістичних впливів". У зв'язку з цим проголошено окремий заклик до робітників Південної Америки об'єднуватися у федерації праці. Згідно з резолюцією осідком цієї нової конфедерації мала б бути столиця Куби Гавана і керувати цим об'єднанням професійних спілок Південної Америки мала б Кубинська Федерація Праці. Не зважаючи на таке рішення гаванського Конґресу і на неґативне ставлення його учасників до антикомуністичної Міжамериканської Організації Праці, присутнім на Конґресі комуністам і їх прихильникам не вдалося провести їхніх репрезентантів до складу новообраної екзекутиви Кубинської Федерації Праці. Намагання кубинського прем'єра Фіделя Кастро змінити це наставлення і вимогти від робітників прийняття комуністичних репрезентантів до екзекутиви їхньої федерації не мали ніякого успіху, не зважаючи на те, що Кастро виголосив понадгодинну промову, в якій закликав робітників до „єдности в обороні революції" і до єдности з комуністами в боротьбі з ворогами революції і на Кубі і закордоном. У своїй промові Кастро виступив дуже рішуче проти пропозицій озброювати робітників, мовляв, це приведе до безпорядків і повної анархії. Конґрес прийняв теж пропозицію про відтягання 4 процентів від робітничих платень на індустріялізацію країни.

Католицькі єпископи ЗДА бачать підступ в балачках про мир представників СССР

Вашинґтон. — Американські католицькі єпископи на своїх річних нарадах в Католицькому університеті Америки в дні 21-го листопада прийняли одноголосну резолюцію, в якій остерігають американський нарід і вільний світ проти підступних балачок про мир представників СССР, називаючи цю тактику комуністів пасткою, бо під „миром" комуністи розуміють підривну працю для здійснення своєї програми, а під „приязню" комуніст розуміє прийняття іншими совєтської формули про коекзистенцію. Державні мужі світу мусять твердо триматися засад справедливости, знаючи, що угодовість в цій ділянці неминуче веде до миру, якого бажають комуністи. „Це є обманом, — пишеться в цьому зверненні католицьких єпископів під заголовком „Воля і мир", — сподіватися дійсного порозуміння, коли справжньою проблемою є конфлікт основних засад, а не брак знання". Коли переговорюємо з комуністами „то ми завжди повинні пам'ятати, що їхня система і наша так глибоко різняться між собою, як різниться неволя від волі. Не визнавати цієї різниці, — це значить відкинути зі своєї програми справу волі і миру". Головна ціль католиків, пишеться у зверненні, „ніщо менше як навернення до Бога комуністичного світу". Це вони сподіваються здійснити молитвою, бо що „не є можливе для чоловіка, те Бог може дати тим, які моляться до нього". Це звернення підписали 6 кардиналів і 9 архиєпископів та єпископів, які творять управу Крайової Католицької Добродійної Конференції. Кардинали: Френсіс Спелман із Ню Йорку, — Джеймс Френсіс МекІнтаєр із Лос Анджелес, Джан О'Гара з Филаделфії, Ричард Кушінґ із Бостону, Алойс Мюнх із Північної Дакоти і Алберт Маєр із Шикаґо.

СССР дозволяє прибути до ЗДА 4 особам, за якими просив у Москві Ніксон

Вашинґтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон повідомив 21-го листопада, що СССР дозволяє 4 своїм громадянам виїхати до ЗДА, щоб тут об'єднатися зі своїми родинами. Ці чотири особи були на тому списку, який віце-президент Ніксон передав був у Москві під час своєї візити совєтському урядові. Ніксон повідомляє, що він дістав листа від совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромика, що Кремль розглядає ще просьби інших осіб, які хотіли б виїхати до ЗДА до своїх родин. Ті чотири особи, які вже дістали візи на виїзд до ЗДА, це: Карл Айстравтс, якого жінка Амільда живе в Рочестері, Н.Й.; Юліяна Ніціс — мати пані Валентини Ніціс Авотінс із Шикаґо, пані Наталі Ярітс — жінка Джана з Голливуду, Флорида, і панна Анне-Рест Номм — донька пані Армілди Номм із Дітройту.

В АМЕРИЦІ

● **19-го листопада** в Ґеттисбурґу, Па., відзначувано 96-ті роковини славної промови президента Абрагама Линколна, виголошеної перед битвою під тим містом. Відомий поет Карл Сандбурґ прочитав на побоєвищі цю промову, яку, не зважаючи на холодний вітер, уважно вислухало 2,000 осіб. Поет Сандбурґ є автором Линколнової біографії. Він закликав американців постійно зважати на зміст тієї промови великого президента ЗДА, бо вона є вказівкою на майбутнє.

● **Сенатор - демократ** Гюберт Гомфрі, промовляючи на конвенції Фармерської Унії в Мангаттані, Кензас, сказав, що нова фармерська програма Айзенгавера виглядає як обман, бо Президент, мовляв, обіцяє „дати фармерам волю самим рішати про свою долю". Гомфрі гостро критикував новий плян уряду, який змагає до того, щоб фармери були позбавлені урядової підтримки в своїй продукції. Сен. Гомфрі хоче кандидувати на пост президента.

● **Голова Крайового Демократичного Комітету** Пол М. Ботлер, виступаючи на зборах членів Клюбу Молодих Демократів в Толідо, Огайо, сказав, що його проєкт про число делеґатів від окремих стейтів на Номінаційну Конвенцію не є якоюсь карою для деяких стейтів, а є нагородою для тих стейтових організацій, які причинилися до збільшення партійних фондів. Але губернатор Огайо, стейтова організація якого винна партійній касі $123,000, заявився проти проєкту Ботлера.

Символ Української Державности

Михайло Грушевський — перший президент Української Народної Республіки
(у 25-річчя його смерти)

О. Д-Р В. КУШНІР ПРО ПОТРЕБУ ДОСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДО НОВОЇ КОНСТЕЛЯЦІЇ СВІТУ

Ню Йорк. — Президент Комітету Українців Канади, о. прелат д-р Василь Кушнір, висловив переконання, що українська визвольна політика у вільному світі повинна бути перевірена та краще достосована до нової констеляції світу. До такого висновку він прийшов в результаті своєї активної участи у п'ятій з черги парляментарній конференції країн Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО), що відбулася впродовж минулого тижня у Вашинґтоні, з участю найвищих державних достойників тих країн. О. д-р В. Кушнір та канадійський федеральний посол українського роду, д-р Іван Кучерепа були членами канадійської делеґації, а д-ра Кучерепу навіть обрано віцепрезидентом політичної комісії. Своїми враженнями з цієї конференції поділився о. д-р В. Кушнір з представниками Українського Конґресового Комітету, з його президентом Д. Галичином на чолі, під час зустрічі в Ню Йорку минулої п'ятниці, 20-го листопада, в поворотній дорозі з Вашинґтону до Канади. У цій парляментарній конференції НАТО о. д-р В. Кушнір уже вдруге брав участь. На конференції виступали з промовами найвищі представники об'єднаних в НАТО країн, включно з державним секретарем ЗДА Крістіяном Гертером. Конференція була надзвичайно інтересна в багатьох відношеннях — твердить президент КУК. Загальне його враження з тієї конференції таке, що твориться цілком нова констеляція світу, в якій на другий плян сходять військові союзи, а на перше місце вибиваються головно економічні бльоки, що в найближчому часі без сумніву гратимуть головну ролю також і в політичній теорії і практиці. До цілого ряду практичних висновків щодо нових тактичних потреб української визвольної політики прийшов о. д-р В. Кушнір зокрема на базі дебат над запропонованою ним і д-ром Кучерепою одною з резолюцій, в якій була посередня мова і про Україну. Резолюція була прийнята з деякими змінами в її оформленні, але дебати над тією резолюцією вказали на цілий ряд нових метод, що їх варто б було застосувати в українській визвольній політиці, бо тільки тоді можна буде випровадити її на ширший міжнародний форум.

Структура і політика такого могутнього бльоку, що ним є НАТО, ще тільки потвердила в Президента КУК доцільність і потребу скликання Світового Конґресу Українців, що й доручив Конґрес Українців Канади очолюваній о. д-ром Кушніром Президії КУК і що ця Президія тепер наполегливо намагається здійснити в порозумінні з Українським Конґресовим Комітетом. Саме цій темі і проблемі віддано багато уваги в зустрічі і розмові представників УККА з о. д-ром В. Кушніром. Усі з жалем признали, що впродовж останніх чотирьох років поважно послабилися контакти між КУК і УККА з великою шкодою для тієї самої справи, для якої вони існують: активної допомоги українським визвольним змаганням. Усі прийшли до переконання, що ці контакти і співпрацю між двома найбільшими в світі репрезентаціями вільних українських спільнот треба відновити і посилити, що й практично буде переведене вже в найближчому часі. Президія КУК, здійснюючи резолюцію свого Конґресу, тепер інтенсивно перевіряє можливості скликання Світового Конґресу Українців і сподівається, що вже в короткому часі зможе опрацювати конкретний плян такого Конґресу, що буде предложений найближчим спільним нарадам КУК і УККА в січні наступного року. В зустрічі і розмовах з президентом КУК о. д-ром В. Кушніром взяли участь, крім згаданого вже президента УККА Д. Галичина, ще касир УККА Й. Лисогір, директор канцелярії В. Мудрий, адв. М. Пізнак, адв. І. Робертс, адв. Ст. Ярема, д-р В. Шандор, ред. В. Душник і ред. А. Драган.

Українська Хроніка

● **Третя осіння книжка „Українського Квартальника"**, що його видає англійською мовою УККА, присвячена 250-річчю збройного виступу Гетьмана Івана Мазепи. Із вміщеного тут матеріялу виділяється основна стаття Богдана Кенджинського п. н. „Політична боротьба Мазепи і Карла XII за незалежність України", написана на підставі шведських джерел, стаття проф. Кларенса А. Манінґа п. н. „Світ Мазепи" та стаття проф. Вол. Січинського п. н. „Іван Мазепа — меценат культури і мистецтва в Україні".

● **З'їзд українців Голляндії** відбувся в місті Гааґа. У з'їзді взяли участь представники українських громад з Амстердаму, Гааґи, Роттердаму, Утрехту, Генґельо, Гільверзім, Дортрехту, Альмельо, Гертогенбешу та інших місцевостей. На нового голову Об'єднання Українців Голляндії обрано д-ра О. Кушпету.

ПРЕЗИДЕНТ НАЙМЕНУВАВ НА ПОСТ ДИРЕКТОРА ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ГЕН. В. ПАЛМЕРА

Ген. Виллістон Палмер

Оґеста, Джорджія. — 21-го листопада президент Айзенгавер повідомив, що створено новий пост так званого директора для справ військової допомоги, і що на той пост є найменований теперішній заступник головного команданта збройних сил в Европі генерал Виллістон Палмер. Новий пост — це „шеф штабу" для військової допомоги закордонові. Хоч ген. Палмер не буде членом Об'єднаних Шефів Штабу, але він зможе з ними конферувати як рівний з рівними, згідно з заявою секретаря Білого Дому Вейна Говкса. Говкс сказав журналістам, що Президент бажає, щоб „програма військової допомоги союзникам була невід'ємною частю оборонної системи і хоче зробити департамент оборони відповідальним за виконання всіх подробиць цієї програми, а державний департамент мав би тільки дбати про дипломатичну сторінку цієї проблеми". В дійсності створення нового становища директора військової допомоги не створює великої різниці в цій ділянці в порівнянні з дотеперішньою практикою. Досі справа фондів на військову допомогу закордонним союзникам ЗДА була пов'язана зі взаємною програмою безпеки під правним наглядом Адміністрації Міжнародної Співпраці, хоч дійсним керівником цієї допомоги був асистент секретаря оборони під наглядом державного департаменту. Але найменування окремого директора військової допомоги свідчить про те, що президент Айзенгавер підкреслює потребу збільшити військову допомогу закордонові, головним чином Европі. Секретар оборони Ніл МекЕлрой після конференції з Президентом минулого тижня заявив, що Айзенгавер бажав би дати европейським союзникам більшу військову допомогу, щоб американські збройні сили можна було забрати з Европи в інше потрібне місце. Генерал Палмер добре знає, які є збройні сили европейських союзників, тому Президент вибрав його на це становище. Ген. Палмер має залишити становище в армії 30-го листопада і прибути до Пентаґону, щоб обняти новий пост.

Конференція ЗП УГВР розглянула ряд проблем, зв'язаних з Україною й еміґрацією

Ню Йорк. — Влаштована Головною Делеґатурою ЗП УГВР у ЗДА і Дослідно-видавничим Об'єднанням „Пролог" конференція на тему „Становище в Україні й Еміґрація" (елементи сили і слабости) відбулася в суботу дня 21 листопада ц. р. згідно із наміченою програмою та при численній участі слухачів в дискусії над виголошеними доповідями, зокрема над доповідями про економіку України. З доповідями виступали не тільки члени ЗП УГВР і „Прологу", але теж й особи з-поза них, як теж двоє доповідачів з-поміж студентської молоді. Відкрив Конференцію і проводив нею д-р Любомир Ортинський, на заклик якого присутні на залі вшанували пам'ять поляглих борців за волю і незалежність України, зокрема пам'ять сл. п. Степана Бандери. Перша дополуднева частина конференції — доповіді інж. Богдана Чайківського, проф. Костя Кононенка і студ. Петра Потічного торкалися проблем сучасної економіки в Українській ССР, як теж питання молоді, про що говорила п-на Мирослава Томоруґ, і вона викликала широку дискусію, в якій взяло участь 14 дискутантів. У другій частині конференції були виголошені доповіді ред. Богдана Кравцева про проблеми української культури в УССР, проф. Лева Шанковського про національний і релігійний резистанс в Україні, д-ра Мирослава Прокопа про проблеми української політики в УССР і д-ра Ярослава Пеленського про становище в Україні й еміґрацію. Над усіма цими доповідями відбулася теж широка і речева дискусія. Під час вечірньої сесії виступив із доповіддю п. н. „УГВР — етап визвольної боротьби українського народу" (З нагоди 15-річчя створення УГВР) Микола Лебедь. На дальшу програму вечора склалися — фотомонтаж про дії УПА, виставка підпільних матеріялів ОУН, УПА, УГВР та товариська зустріч учасників конференції.

Українська Громада в Ню Йорку відзначила 17-річчя УПА і вшанувала пам'ять Ст. Бандери

Ню Йорк. — Місцева Українська Громада, що заповнила вщерть велику залю Джуніор Гайскул, відзначила минулої неділі, 22-го листопада, 17-річчя Української Повстанської Армії, вшановуючи при цьому пам'ять Степана Бандери, з ім'ям якого зв'язана найновіша доба української визвольної боротьби. Імпрезу „Свято УПА" влаштувало Т-во б. Вояків УПА ім. Т. Чупринки при співпраці організацій Визвольного Фронту. Відкрив його коротким вступним словом голова Е. Нестерук, на заклик якого приявні вставанням з місць та хвилинною мовчанкою вшанували сл. пам'ять С. Бандери Доповідь „Поклін сл. п. Степана Бандери" виголосив голова Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України, проф. Іван Вовчук, накреслюючи постать покійного Степана Бандери на тлі бурхливої доби та його провідну ролю в українському революційному русі і боротьбі за національну волю та державну незалежність. Двоє сумівців віддеклямували відповідний вірш. На сцені було погруддя Степана Бандери у виконанні мистця Михайла Черешньовського.

Про Українську Повстанську Армію та її безперечну історичну ролю в боротьбі за волю і незалежність України з перспективи 17 років говорив ред. А. Драган, ствердивши, що говорячи про УПА має на думці „суцільність усіх тих сил, що в різних місцях та під різними командами в різних часах другої світової війни виступали зі зброєю в руках проти окупантів української землі, оформившись поступово в ту збройну силу українського народу, що їй на ім'я Українська Повстанська Армія". Артистка Валя Калин віддеклямувала фраґмент з „Галка" Марка Боєслава, а всю мистецьку частину програми виконав скрипаль-віртуоз Володимир Цісик при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Романа Савицького.

ШЕФ ШПИГУНСЬКОЇ СЛУЖБИ ПОЛЬЩІ ВТІК НА ЗАХІД

Відень. — Голова комуно-польської шпигунської служби з офіційним титулом зв'язкового між військовими атташе при польських амбасадах у широкому світі, полк. Павел Монат, „вибрав свободу", зголосившись до американської амбасади у Відні по дорозі з Варшави до Югославії. Таке твердить видалений в минулому тижні з Польщі кореспондент „НИТаймсу" А. М. Розенталь, переїхавши з Варшави до Відня. Ця подія сталася ще літом минулого року і вона була відома західнім кореспондентам у Варшаві — каже Розенталь, але ніхто не зважувався писати про неї, бо воно було б негайно спричинило видалення з Польщі даного кореспондента. Монат, об'їхавши різні польські амбасади та побувавши м. і. також у Вашинґтоні, вернувся був в травні мин. року до Варшави. Пізнім літом він виїхав знову, буцімто до Югославії, і, зупинившись подорозі у Відні, зник там разом з своєю родиною. Американський кореспондент твердить, що офіційні американські чинники строго засекречили ту подію з двох причин: перислухування комуніста на такому високому становищі з такими надзвичайно важливими інформаціями вимагає багато часу, — а, друге, передчасний розголос такої втечі міг би вплинути на зміну рішення втікача. Американський кореспондент покликається на факт, що в останніх місяцях польські військові атташе у Парижі і Токіо просили західнього права азилю, — але атташе у Токіо швидко потім змінив своє рішення, вернувся до Варшави і тепер сидить там у в'язниці. Полк. Павел Монат вартісний для Заходу своїми інформаціями не тільки про діяльність польської самостійної розвідки за кордоном, але — ще більше — про совєтські військові гарнізони в Польщі та взагалі про совєтські військові справи. Большевики контролювали польські розвідчі станиці до 1956 році. Однак совєтська армія залишилась в Польщі ще по нинішній день, нібито задля зберігання шляхів транспорту до Східньої Німеччини, і совєтські війська в Польщі мають свою головну кватиру в Лігницах. Втеча на захід полк. Павела Моната була — твердить Розенталь — головною причиною, чому Ґомулка відкликав із Праги з становища тамошнього військового атташе генерала Казімєржа Віташевського та призначив його заступником шефа штабу з зверхницькими прероґативами над цілим польським розвідчим апаратом. Тому, що Віташевський — відомий вірний слуга Москви, „сталініст" і противник всякої лібералізації в комуністичному режимі в Польщі, то привернення його на високе становище мало на меті нібито переконати Москву про добру волю Ґомулки та зтихомирити большевицьку верхівку, яка захвилювалась і обурилась з приводу втечі Моната. Москва пояснює цю втечу послабленням партійної дисципліни в Польщі внаслідок ліберального курсу політики Ґомулки.

Об'єднані Нації закінчили дебати над справою роззброєння

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла в минулу п'ятницю і суботу 4 резолюції, запропоновані її Політичною Комісією, які насправді вичерпали й закінчили точку денного порядку про міжнародн. роззброєння. Найширша з оцих резолюцій — потверджує існування 82-членної Комісії ОН для справ роззброєння, яка, зрештою, існуватиме тільки на папері, бо всі проєкти передасть на розгляд 10-членної Комісії, покликаної до життя 4-ма великодержавами. Друга резолюція поручає приспішення й успішне завершення атомової Женевської конференції, інша знову закликає „інші держави" здержатися від задуму переведення атомових дослідів. Несподівано прийнято в минулу п'ятницю 51 голосом проти 16 з 15-ма голосами, що стрималися, окрему резолюцію під адресою Франції із висловленням — „поважного стурбування" її заміром перевести атомовий вибух на Сагарі. Репрезентант Франції негайно заявив, що та резолюція не зобов'язує Франції і що вона її не буде триматися.

Совєтська преса передала промови Гертера й Ачесона

Москва. — Московська „Правда" надрукувала в минулу неділю 22-го ц. м. текст промови кол. державного секретаря Діна Ачесона, виголошеної минулої серeди на з'їзді парляментаристів з 15-ти країн НАТО у Вашинґтоні. Промова Ачесона виступала різко проти того, щоби переводити конференції „на вершинах" за узгідненим з Совєтами пляном, вбачаючи у такому підході до переговорювання з Совєтами небезпеку прогри для Заходу. „Правда" надрукувала ту промову під заголовком „Прихильники холодної війни не спочивають". Наприкінці минулого тижня „Правда" і „Ізвєстія" надрукували також текст промови державного секретаря Кристіяна Гертера, з заявою, що — на його думку — можна буде до деякої міри знайти „спільну мову" з Совєтами, коли річ йде про устійнення противоєнного принципу. Проте в тій промові Гертера були також дуже критичні під адресою Совєтів завваги. — Ці передруки совєтською пресою авторитетних західніх голосів із критикою совєтської політики, до недавна недопускальні в совєтських відносинах, прийшли — пояснюють західні обсерваторі в Москві — внаслідок зросту загального невдоволення, включно з невдоволенням Хрущова, блідим і нудним характером совєтської преси.

У СВІТІ

● **В Ізраїлі** партія ортодоксальних жидів Аґудат погодилась взяти участь в новому уряді Бен Ґуріона під умовою, що уряд скасує військовий вишкіл жінок, заборонить продаж свинини і накладатиме високі кари на осіб, які працюватимуть в суботу. Бен Ґуріон, який має парляментарну більшість і без Аґудату, ці умови відкинув.

● **До Марокко** прибув пресовий секретар Айзенгавера Джеймс Гаґерті. Він роз'їздить по всіх 11-х країнах, які в грудні ц. р. має відвідати Президент, і устійнює разом з представниками цих країн справи особистої охорони президента, помешкання, розкладу годин, пресових конференцій та ін. офіційних нарад і прийнять.

● **Західні дипломати в Пейпінґу**, столиці комуністичного Китаю — найнещасливіші люди з усієї закордонно - політичної служби вільного світу. Китайські комуністи тримають їх у повній ізоляції, ніхто з них не має права виїздити поза межі Пейпінґу, всі харчі мусять спроваджувати вони з Гонґ Конґу. Призначення до амбасади в Пейпінґу вважається в західніх країнах, які мають дипломатичні взаємини з китайськими комуністами, зо дисциплінарну кару.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundaydays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Михайло Грушевський

Сьогодні, 24-го листопада, минає чверть сторіччя з того часу, як у місті Кисловодську на Північному Кавказі помер на 68-му році життя один з найвидатніших в українській історії мужів науки, перший президент Української Народної Республіки — Михайло Грушевський.

У короткому редакційному коментарі немає можливостей подати хоч би найкоротший огляд його діяльности, зв'язаної малощо не з усіми ділянками росту і розвитку відродженої української нації в одному з найбурхливіших періодів її історії. Наукова спадщина Грушевського охоплює понад 1,800 праць, і для самої характеристики їх потрібно було б окремої книги. Проте, до найбільших заслуг Михайла Грушевського проф. Ол. Оглоблин у своїй статті в Енциклопедії Українознавства зараховує „здійснення головного завдання української історіографії — створення синтези українського історичного процесу", а його самого називає „організатором української національної науки та громадсько - політичного життя".

Заслуги Михайла Грушевського для України, зокрема як основоположника нової української історіографії і як автора 10-томової „Історії України-Руси", справді неоцінені і мають рішальне значення. При тому до речі буде згадати, що його однотомова „Історія України" старанням і коштом Українського Народного Союзу була перекладена на англійську мову і видана Сільським Університетом. Ця книга розійшлася вже в трьох накладах і є сьогодні для пізнання і поширення української історичної правди в англомовному світі чи не найавторитетнішим науковим джерелом, що поборює московську теорію про "єдність русского народу" і про Київський період як один з періодів історії Росії.

Комуно - московський ворог всякої правди, а української зокрема, не міг дати собі ради з Михайлом Грушевським за його життя і ще більше не може собі дати ради з духовою спадщиною цього велетня українського духа після його фізичної смерти, вважаючи його за „ідеолога української контрреволюційної буржуазії", та за „українського націоналістичного історика". Большевицькі майстри фальшу, що намагаються навіть таких українських велетнів, як Шевченко і Франко, підтасовувати під свою „пролетарську ідеологію", не можуть нічого вдіяти з концепцією Грушевського, що стала на сторожі історичної самобутности української нації, визначила їй належне місце між націями світу і причиниться до того, що це місце Україна раніше чи пізніше займе. Заслуг Михайла Грушевського в цьому не можна переоцінити.

Італія проти візити Хрущова

Президент Італії Джованні Гронкі, з лівого крила Християнсько - Демократичної партії, прийняв запрошення совєтського уряду і заповів свою подорож до Москви. Але водночас італійський уряд цілком одверто заявив совєтському амбасадорові в Римі і совєтському урядові в Москві, що Італія бажає собі, щоб виміна цими відвідинами відбулася „на президентському рівні" без відступлення місії репрезентувати голову держави іншій особі. Іншими словами, італійський уряд застерігся, щоб не повторився прецеденс з відвідинами Хрущова в Америці не як прем'єра, а як голови держави. Італійці хочуть, щоб Климент Ворошилов, а не Нікіта Хрущов ревізитував Гронкі. А щоб Хрущов не приїхав до Італії разим з Ворошиловим, як його прем'єр, то з Гронкі поїде до Москви не прем'єр Антоніо Сені, а міністер закордонних справ Джузеппе Пелла. Отож з Ворошиловим може приїхати до Риму Андрей Громико, а в ніякому разі Хрущов!

Таке відношення до Хрущова італійські газети й закордонні кореспонденти у Римі пояснюють цілком одверто: Хрущов поводить себе у чужих країнах, не як прем'єр — державний муж, а тільки як партійний агітатор. Це він доказав своїми відвідинами в Індії та Бірмі і ще яскравіше — в З'єдинених Державах. Коли ж американський уряд погодився на риск випозичити Хрущову трибуну для виголошування протягом 10-ох днів агітаційно - пропагандивних комуністичних промов, знаючи, що ті промови не приєднають Москві прихильників, а радше протверезять багатьох наївних, то в Італії відносини інші. Там є кругло 2 мільйони зареєстрованих комуністів, які разом із лівими соціялістами становили 36% голосуючих в останніх виборах. В Італії все ще панують на низах нужда й безробіття, а демагогія має широке поле. До того Рим є осідком не тільки Квиріналу ,але й Ватикану, а Хрущов є символом воюючого комунізму, який „угроблює" всі релігії, в першу чергу Католицьку Церкву. Ясно, що займяте італійським урядом становище є поличником для Хрущова. Добре сталося, що так авторитетно заперечено „миротворчий" характер Нікіти Хрущова, агітатора партії, яка посягає по диктатуру у цілому світі.

Даремне борсання

В днях 14 і 15 листопада ц. р., відбувся в Ню Йорку в залях „Дому Свобідної Росії" з'їзд представників Організації Російських Емігрантів в Америці, заснованої 4 травня 1957 р. й очолюваної князем Сергієм Белосельським. Мету цого з'їзду визначувано тим, що російська еміграція повинна вкінці теж мати своє загальнеставництво у ЗДА, таке як мають, наприклад, українці.

Встановлених собі завдань організатори з'їзду не добилися. У з'їзді взяли участь здебільша представники правих, монархістичних емігрантських організацій і ще кільканадцять людей із різних неполітичних професійних і культурно - освітніх установ. Не взяли ніякої участи центрові і ліві політичні угрупування. Нова еміграція майже не була заступлена і не було теж видно молоді. Переважали старі монархістичні зубри, колишні учасники „белого движенія", генерали й полковники , осаули і хорунжі, штабс-капітани і лейтенанти. „Представительство" залишилося тим ,чим і було — представництвом правих, лівих і поміркованих монархістів. Спроба створення світового „Російського Представництва", що нею займався з'їзд в другому дні, не дала ніякого висліду і привела тільки до розгардіяшу, гострих суперечок і сварок і ствердження, що цього „світового представництва" немає як і з кого творити.

Проблемами боротьби з большевиками і комунізмом з'їзд майже не займався. Єдність і солідарність виявили учасники з'їзду тільки в одному — у вимозі безоглядної боротьби з „розчленителями Росії і сепаратистами' зокрема з українцями. Про це була мова в основній доповіді секретаря представництва С. В. Юр'єва і в усіх інших виступах і промовах. Щойно на другому місці була поставлена справа „боротьби з ілюзіями про лібералізм і миролюбність Хрущова". Під час з'їзду стверджено м. ін. теж і зріст проявів „совєтського патріотизму серед деякої частини еміграції".

Такий перебіг і вислід з'їзду характеризує якнайкраще і всю слабість російської т. зв. політичної еміграції і всю ілюзорність декларованого нею на словах антикомунізму й антихрущовізму.

Григорій Костюк

ПРО ОСТАННІ ДНІ ЖИТТЯ І СМЕРТЬ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

На початку 1931 року прийшов розгром Української Академії Наук. Крім того відбулись арешти колишніх однодумців і учнів академіка М. Грушевського. Заарештовані були між багатьма іншими: Микола Шраг, Павло Христюк, М. Ф. Чечель, Григорій Коссак — один із командувачів УГА, — та цілий ряд інших видатних особистостей, що прибули чи повернулися були в Україну разом з М. Грушевським 1924 року.

Рівночасно заарештували всіх колишніх видатних діячів, головно есерівської та соціял - демократичної партії, що на еміграції не були, залишились на батьківщині, пройшли через есерівський процес 1921 року (Всеволод Голубович, Іван Лизанівський, Часник, Остапенко та інші) і таких, що ніколи не були репресовані й льояльно працювали (В. Мазуренко, Д. Коліух, М. Горбань, Палій — кооперативний діяч з Харкова —і багато інших). Перші арешти відбулися серед співробітників історичної секції Академії Наук, якою керував М. Грушевський (Ф. Савченко, М. Жуківська та інші), але самого М. Грушевського не арештували. Йому лише цілком виразно запропонували покинути Україну.

Михайло Грушевський 7-го березня 1931 року, попрощавшись із своїми довголітніми співробітниками й учнями, в супроводі дочки Катерини Михайлівни (дружина Марія Сильвестрівна на короткий час залишилася в Києві) виїхав у своє московське заслання.

З його приїздом у Москву сталися такі події: 9 березня Михайло Сергійович захворів і ліг з температурою у ліжко.

10-го березня 1931 р. о півдесятої вечора його арештували агенти НКВД. 12-го березня він вже був у Харкові на допиті слідчого ГПУ УССР Южного. А ще через пару днів несподівано припинили слідство й відправили М. Грушевського назад до Москви. Тут його негайно звільнили з-під арешту, перепросили за турботи, порекомендували їхати в свою кімнату на Погодінці й жити там, мовляв, спокійно. 18 чи 19 березня дружина М. Грушевського одержала від дочки з Москви нову телеграму: „Батько вдома, хворий, приїжджай". 20-го березня Марія Сильвестрівна виїхала до Москви. З того часу вся родина академіка М. Грушевського живе в одній холодній і вогкій кімнаті на Погодінці в Москві, будинок чч. 2-3 приміщення 101.

Перестуда перед арештом дала, після пережитого за останні 10 днів, ускладнення і легке, правда, захворювання на запалення легенів. Протягом кількох тижнів лікарі констатували цілковите одужання й дивувалися, що в такому поважному віці він мав такий міцний і витривалий організм. За кілька тижнів після одужання прийшов лист з ГПУ, яким запрошували старого академіка до відповідального начальника на побачення. Про що йшла мова на цьому побаченні — невідомо. Але після того академік Грушевський зобов'язаний був регулярно у визначений час приходити на реєстрації (а часто й на розмови в ГПУ), явище звичайне й обов'язкове для всіх політичних т. зв. „вільного заслання". Так академік М. Грушевський мусів був звикати до нового піднаглядного життя: він мав право вільно ходити лише з хати до архіву.

М. Грушевський розгортає широку наукову працю навіть у цих умовах. Використовує московські багатющі архіви й пише, ба навіть частинно друкує ряд менших розвідок з історії української літератури і громадської думки XVIII століття, поглиблюючи джерела та базу національного українського відродження XIX століття. За триліття свого московського заслання, закінчив VII, VIII і частинно IX томи історії української літератури (VI том у Києві залишився цілком готовий до друку), підготовив матеріяли до дальших томів „Історії України-Руси", (X-ий том „Історії України-Руси" в Києві також залишився цілком готовий до друку). Писав (але очевидно не закінчив) роман - біографію Івана Котляревського. І рівнобіжно, в означений час, регулярно являвся на реєстрацію в ГПУ. Лише через деякий час йому сказали, що більше являтися не треба. Старому академікові зробили „послугу". Відтепер, коли-інколи, в несподіваний час приходив до нього агент ГПУ. Ніби випадково і ніби так собі.

Так проходили дні і місяці життя М. Грушевського в Москві. В Україні вмирали голодні люди і шалів постишевський терор. Виарештували майже всіх учнів Михайла Грушевського. Розгромили Українську Академію Наук і катедру історії України М. Грушевського. Від великих надбань нашого академика залишилась руїна.

Листопад 1933 року приніс сенсаційну вістку, що безпосередньо стосувалась нашого погодінського в'язня. На рішальному листопадовому пленумі ЦК і ЦКК КП(б)У, що узаконнив новий антиукраїнський курс і одверто централістичну політику Кремля, в доповіді П. Постишева і С. Косьора офіційно було повідомлено, що відкритий на початку 1931 року „Український Національний Центр" очолював. М. Грушевський. Мало того, в резолюції того ж пленуму, що була директивою для дальшої практичної політики Москви щодо України, академіка Грушевського було визначено як провідника всеукраїнського спротиву новій політиці комуністичної партії.

Секретар ЦК КП(б)У на тому ж пленумі повідомив також про недавно викриту „Організацію українських есірів". Це логічно також стосувалося і М. Грушевського. Отже, хмари згущувалися так, що треба було з дня-на-день чекати „організаційних" висновків з цих офіційних і голосних заяв. Такі заяви в совєтському суспільстві надаремно не кидаються. І все ж таки очікуваного арешту не було. Натомість, за деякий час, почалися тільки частіші і довші виклики до ГПУ, а ще пізніше (у 1934 році) — до ЦК ВКП(б). Це свідчило, що повіяло якимось особливим вітром і настав грізний та вирішальний час.

(Закінчення на стор. ?-ій)

Д-р Степан Витвицький
Президент УНР в екзилі

МИ Є ТІЛЬКИ ОДНА ЛАНКА . . .

(З промови на бенкеті в його честь в Ню Йорку 7 го листопада)

Сьогоднішній вечір — це немов чарівна казка, яка завжди роз'яснюватиме мої майбутні дні.

Я особливо вдячний всім присутнім, що зібралися тут під знам'ям Української Народної Республіки. Тепер саме ослабають, а то й рвуться наші громадські та інші зв'язки на еміграції. Не хочу тут розглядати такого явища, але напевно одною з них є наша перевтома від туги за домом і від дожидання якоїсь великої події, що мала б нам принести реалізацію наших сподівань. Коли ця подія не приходить, то люди зневірюються і замикаються по хатах. На такі настрої впливає теж немало стан нашого національного життя на Батьківщині. Однак, цей стан не дає ніяких підстав до якогось песимістичного дефетизму. Пригадаймо собі перші роки після закінчення першої світової війни. Ще не прогула хвиля повоєнного терору, як буйно розцвіло українське національне життя. Це відродження було характеристичне двома основними мотивами: боготворенням життя і його найбільшої цінности, себто української Батьківщини а далі змаганням відокремитися культурно від Москви. Це відродження було здавлене в потоках крови. Але українське слово не вмовкло. Згодом на арену нашого культурного життя виступають нові діячі, твори яких сповиті високими національними почуваннями і які різко відмежовуються від московсько - большевицького стандартного світогляду.

Безупинна боротьба проти русифікації не припиняється. Нехай нас не бентежить російська мова на вулицях великих міст. Я вірю в українського державника на Україні.

Не забуваймо, що ми є тільки одна ланка в безмірній духовій конструкції, яку являє собою нація. Провидіння наділило нас особливою відповідальністю, а разом з тим особливою честю, коли поставило на може найважчій позиції, яку знає історія. Чим більші противні сили, чим більша загроза, тим більша честь у боротьбі, тим визначніша заслуга у перемозі. Не жаліймося на лиху долю, а виконаймо свою повинність. Будьмо такі великі ,як великий є час, що в ньому живемо. Повчає нас історія ,що ніяка людина і ніяка суспільність не можуть на довгу мету жити в оковах матеріялістичного цезаризму, в якій би формі він не проявлявся. З безнадійної, здається, темряви завжди пробивається проміння вільного людського духа. Коли це станеться, прийде час на Україну. Як дуже я хотів би діждатися тої великої хвилі. Вона може для мене дещо спізнитися. Але я вірю в оновлену, вільну, єдину Українську Державу. Вас всіх, українські Громадянки і Громадяни, вітаю і з вами прощаюсь сердечним бажанням, щоб вам дано було бачити її прапори на вежах Києва.

МУЗИЧНІ РОКОВИНИ У 1959 РОЦІ

Рік 1959-ий замітний в історії української музики ювілейними датами народин чи смерти кількох композиторів, і про них хочемо пригадати нашим читачам. І так, у цьому році минає сто років з дня народження і сорок років з дня смерти о. Максима Копка (1859 - 1919) і Дениса Січинського (1865 - 1909), сорок років з дня смерти о. Остапа Нижанківського (1862-1919), вісімдесят років з дня народження Левка Ревуцького, Павла Сениці і Станислава Людкевича. Роковини о. Остапа Нижанківського і Левка Ревуцького ми відзначили вже на сторінках „Свободи", а тепер подамо короткі сильветки інших композиторів.

О. Максим Копко належить до перемиської школи українських музик, які відіграли немалу ролю в розвитку українського музичного мистецтва, головно хорового, на західньо - українських землях. З цієї школи (школи — в розумінні творчого напрямку чи стилю) вийшли Михайло Вербицький, Іван Лаврівський, Максим Копко, Віктор Матюк та Йосиф Кишакевич — усі п'ять українські - католицькі священики. Перемишль був у дев'ятнадцятому сторіччі другим музичним осередком (по Львові), де завдяки єпископові Снігурському процвітало хорове мистецтво, в першій мірі церковне, бо вже в 1829 році був там заснований постійний катедральний хор, який провадили спроваджені диригенти чехи і німці. Серед них визначилися німець А. Нанке і чех Л. Седляк, які компонували також хоральні твори до релігійних текстів, що з них деякі виконуються й донині нашими церковними хорами. З музичних творів о. М. Копка відомі літургійні хори та церковні пісні, а зі світських „Гамалія" (до поезії Шевченка) і „Де срібнолентий Сян пливе" (до слів Цеглиньського). Ця остання пісня була дуже популярна вкінці минулого і на початку цього сторіччя і нею „пописувалися" усі наші кращі чоловічі хори. М. Копко був співвидавцем „Музикальної Бібліотеки", в якій появилося двадцять випусків творів українських композиторів. Копко є також автором підручника загальних основ музики (теорії).

Микола Аркас, народжений 1852 року на Придніпрянщині, замолоду був старшиною чорноморської фльоти, згодом залишив військову службу і жив у своєму мастку на Херсонщині, займаючись культурно - освітньою працею і письменством (написав популярну історію України). Музично обдарований і освічений, написав М. Аркас деякі легкі фортепіянові твори та сольоспіви і оперу „Катерина" (за Шевченком). Ця опера й зробила його популярним як композитора. Уперше поставив „Катерину" Кропивницький в 1899 році, і з того часу не сходила вона зі сцени українських театрів завдяки мелодійним аріям та сюжетові. Помер Микола Аркас у 1909-му році.

Денис Січинський, перший музика - професіонал на західньо - українських землях, народжений 1865-го року в с. Купчинцях на галицькому Поділлі, усе своє життя присвятив музичному мистецтву. Був це музика - мандрівник, який тинявся по містах і селах Галичини, засновував і провадив хори та оркестри (заклад для сиріт у Дрогобижі), учив музики, був редактором музичних видань станиславівського „Бояна", а передусім композитором. Творив скоро і легко, писав свої твори на кусникові паперу і пускав їх між людей. Його твори визначаються гарними мелодіями, з тужливо-трагічною закраскою в якій відбивається і трагізм його життя, якого він не міг собі влаштувати. Сольоспіви до слів Шевченка, Франка, Лесі Українки, Лепкого та інших авторів як „Фінале", „Із сліз моїх", „Як почуєш вночі", „І золотої і дорогої", „Бабине літо" та інші й досьогодні в репертуарі наших мистців - співаків. Твори для мішаних хорів з фортепіяном або оркестрою („Лічу в неволі", „Минули літа молодії", „Дніпро реве"), для чолов. хорів („Непереглядною юрбою", „Один у другого питаєш", „Даремне пісне"), пісні до св. Літургії, пісні для дітей, збірник народних пісень для фортепіяна з підложеним текстом п. з. „Ще не вмерла Україна", збірник коляд „На Різдво Христове" для фортепіяна — важніші з його творів. Він опрацював пісню „Не пора" до слів і мелодії Ів. Франка, яка стала національною піснею. Його оперу „Роксоляна" виставив уперше український театр у Львові в 1912 році ,а згодом у Києві. Останні роки свого життя провів він у Станиславові, де й помер 6-го червня 1909 року.

Мало знаний навіть серед наших музичних кругів Павло Сениця, мабуть тому, що жив він поза територією України, в Москві. Народжений 23-го вересня 1879 року в с. Демидівка на Полтавщині, замолоду вже цікавився народними піснями ,які збирав і записував. Переслідуваний царською владою, переїхав у Москву і вступив до московської консерваторії, де вчився у проф. Яворського композиції, а також гри на контрабасі, бо за науку гри на цьому інструменті не треба було платити. Сениця не мав грошей, щоб оплачувати науку на іншому інструменті. По закінченні консерваторії залишився на постійне у Москві, де працює як педагог і композитор. Життя на чужині не відірвало його від української культури, і його творча праця присвячена українській музиці. Вже в другому десятилітті цього сторіччя видав він немало своїх творів друком, як сольоспіви „Якби мені черевики", „Гомоніла Україна", „Тече вода" та інші до слів Шевченка і інших авторів, дуети, хорові твори („Згасає літній день", „Слава, йому слава", „За сонцем хмаронька" і симфонію для оркестри „Де-не-де тополі" (1912 рік). З інших творів треба згадати твори для скрипки з фортепіяном, для челя з фортепіяном, інструментальні квартети і оперу „Наймичка" (за Шевченком). Музичний стиль Сениці оригінальний, мало подібний до сучасних йому українських композиторів, хох з українським кольоритом.

Про найвизначнішого сучасного композитора Станислава Людкевича напишемо окремо.

Осип Залеський

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(38)

Багатомовність останнього речення приневолила Зіну замовкнути. Жорна гуркотіли довго, вперто. Потім внесли велику копаню муки в хату. Галя місила тісто, виробляла паляниці, багато паляниць. Їх засовували в гарячу піч.

Тепер засвітили лямпу, застелили ряднину на столі. Видно стало в хаті. Ось пастушок лежить на постелі, в глибокому сні. І дід Яким підвівся з-за стола повагом.

— Просимо до вечері!

Тепло і запах страви укоювали думки, вколисували. Відчула аж тепер, яка вона голодна. А на столі парували вже бульба й рідкий вівсяний кисіль.

— Та сідай, Зіно, ближче. Будь як у себе вдома! — припрошувала Галя.

І Галина мати усміхнулася приязно, і дід Яким ще раз припросив.

Хотіла вже сісти. Але дід Яким не сідав, він поклав на собі знак хреста. Разом з ними перехристилися Галя й Галина мати.

Зіна зашарілася. Вона піднесла відрухово руку й опустила безрадно. Ніколи ще в житті не хрестилася. Не вміє. І не розуміє. Не вірить. Чи вірить? У що вірить вона? І в що вірити?

А колись уже так було . . . Так само стояла, червоніючи з сорому й непорадности. Так само сідали вечеряти. Це, пoли дядько Юхим забрав її та Вадима з міста на свій хутір. Голодуєте, мовляв, у тому місті, а в мене всього подостатком.

Молоко було, мед, млинці, коржі, пироги, гречані вареники, сметана. Як наставила дядина повен стіл на вечерю для малих гостей, споглядала на все з безмежним захопленням. Ще ніколи не бачила так багато і таких страв серед злиднів війни й революції. Чекала нетерпляче, щоб сісти. Вже простягала дрібну, худу ручку. Зукоса поглядали на неї діти, кругом столу стоячи. І ніхто не торкався їжі, чекаючи на щось.

— Це дядько Юхим мив руки по праці. Запізнився, загаявся на своєму великому хазяйстві. Але ось і він підійшов до столу. Врочиста тиша. І дядько Юхим підніс руку, робить на собі якісь чудні знаки. І всі за дядьком Юхимом повтоли те саме. Тільки вона й Вадим стояли і дивилися здивовано то на дядька, то на дядину ,то на двоюрідних братів і сестер. А потім Зіна залилася гарячим румянцем. Щось воно не гаразд, бо сміються з них діти, штовхають одне одного ліктями та переморгуються . . .

Слова молитви лилися повільно й урочисто. Ті самі, що їх колись проводив дядько Юхим, ті самі, що їх проказували діти в школі, коли вперше заїхала в гори. Прості, архаїчні своєю формою слова. Славлять чиєсь ім'я. Щоб воля його була на небі й на землі. Про хліб просять. І прощення гріхів. Знову знам'я хреста кладуть на себе.

Сіли. Галя підсунула Зіні дерев'яну ложку, припрошуючи . Їсти треба з однієї миски. Бульба м'яка, пахуча. А кисіль гіркий, не такий, як було. Мовчать усі довгу мить, поволі носять ложки . . .

. . . А тоді в дядька Юхима не мовчали. Як тільки скінчилася молитва, гамір і сміх запанували кругом стола. І вже не сміхи, а нестримне хіхотання та перешіптування дядькових дітей.

Нахилиться одне до одного, шепне словечко, а тоді хі-хі, ха-ха-ха. Аж під стіл ховаються. І їй уже не їсться, хоч страшенно хочеться скоштувати цих смакощів. І голодна. Це про неї щось, видно, про неї, бо й дядина посміхнулася. Потім сміх з очей прогнала трішки, та не дуже. А грізно ніби гукає:

— Сказ на вас! Подуріли чи що? Та їжте!

Ще дужче розвеселилися дітвора. І дядько Юхим теж чи не посміхається й собі? Та так непомітно, у вус?

— Ну, що таке? Смішка з'їли? Раденькі, що дурненькі? Чого так розходилися?

— Вона ось навіть хреститися не вміє! — промовив старшенький хлопчик.

От-от! мовив поважно дядько Юхим. — Що ж, не порадиш. Баришня з города. У них інакше . . . У них Бога нема . . . Вони вірять у машину . . . От . . А хліб родиться їм і на камені . . . От так прямо з-під прилавка на прилавок вистрибує, ти тільки сягни рукою. І по воду їм не треба ходити з відрами. Вода в них прямо зо стін пливе.

Затихла дітвора, слухаючи дядькових казок.

— Так-таки зо стін ллється в них вода, — продовжує дядько Юхим. І з коровами морочитися не треба. Молоко саме мандрує в місто тітчиними ногами. Ковбасами там підперезуються. От тому думають вони, що їм Бога не треба.

Добрий дядько Юхим! Закінчив він свою фразу лукавою посмішкою. І гостив потім, гостив. Милим сном здається їй перебування на хуторі. Єдиний світлий момент з усього похмурого дитинства. Веселий, трохи задеркуватий дядько Юхим. Ніколи не знала, чи він справді, чи жартома. А все гостинця принесе. І розпитує далі, як там у Києві. І чи то правда, що там руками їсти не вміють? Виходило б, що ногами їдять. Та ні! Ножем їдять! Який жах! І чи то правда ,що сплять там не вночі, а вдень? А що ж, мовляв, уночі роблять? Гуляють!

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

У „СВОБОДІ" 50 РОКІВ ТОМУ

ЗА ЕМІГРАЦІЮ ДО МЕКСИКУ

. . . Один українець пояснив мені, що мексиканський уряд, хотячи піднести в краю господарку рільну, роздає даром землю та всякими способами старається допомагати людям, котрі б хотіли осісти на дарованій землі.... Отже, чи не було б добре, щоб подумати над сею справою, обговорити її по часописах та уповажнити когось, котрий би зажадав докладних інформацій . . . Наш нарід, так з Галичини, Буковини, Угорщини, як і з України, чим рік, тим більшим числом починає емігрувати за море. Вступ до Злучених Держав утруднений. Всякі агенти будуть старатися звернути нарід до північних зимних околиць Канади, або в ліси бразилійські. Отже, чи не добре було б звернути еміграцію до Мексику . . ." Петро Кирилюк.

„ПІД РОЗВАГУ ЦЕРКОВНИМ ГРОМАДАМ"

„Єсли котра з церковних громад будує або наміряє будувати нову церкву або до цілковитого її викінчення потребує красного іконостаса, нехай не пожалує ні труду, ні гроша, а вишле одного-двох делеґатів оглянути іконостас в руській церкві в Батлер, Па., коло Питсбургу. Я недавно гостив в Батлері та мав нагоду оглядати своїми очима захвалювану роботу п. Луговяка.. . Роботу малярську (образи) обняв там якийсь маляр з Питсбургу, якому не пощастило, бо чоловік чужий по народності, то при тім не знаючий духа нашого обряду. Зате робота різьбарська і позолотнича п. Луговяка вийшла прекрасно". о. Василь Гривнак.

„Свобода". ч. 45 з 18-го Падолиста 1909 р.

ЛИСТОПАД --- МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ --- СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ:
UKRAINIAN WAR VETERANS — 866 N. 7th Street — PHILADELPHIA 23, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Панахида за спокій душі сл. п. Степана Бандери в Балтиморі, Мд.

Коли тільки справджено несподівано хвилюючу вістку про трагічну смерть безкомпромісового і незломного революціонера сл. п. Степана Бандери, провідника ЗЧОУН, то в неділю 18 жовтня українська громада в Куртіс Бею вшанувала Покійного, беручи масову участь в Панахиді, що її відслужив всч. о. радник В. Соловій. Під час співаної Служби Божої о. парох у проповіді повідомив вірних про черговий атентат комуно-большевицької Москви на сл. п. Ст. Бандеру. Тут теж відслужено панахиду за Покійного в день похорону 20-го жовтня. В неділю 1. листопада на прохання Організації Визвольного Фронту відбулась співана Служба Божа за спокій душі сл. п. Степана Бандеру.

Подібно і в українській кат. церкві св. Михаїла в Балтиморі двічі відслужено Панахиди за спокій душі сл. п. Ст. Бандери. В день похорону у вівторок вечером о. Петро Мельничук при символічній могилі відслужив жалібну церковну відправу. Масово прибули члени Організації Визвольного Фронту, а СУМА, СУЖА і членство місцевої Пластової Станиці взяли зорганізовану участь в одностроях і зі своїми прапорами. Символічну могилу вкрито українським національним та революційним прапорами, під якими боровся сл. п. Ст. Бандера. І хоч був це будний день праці, то церква була вщерть заповнена старшим і молодшим громадянством, що прийшли помолитися за душу сл. п. Степана Бандери. Друга Панахида по сл. п. Ст. Бандері відбулась в цій же церкві в неділю 25 жовтня ще при більшому здвизі українськогос громадянства нашого міста.

В Українській Автокефальній Православній Церкві о. прот. Андрій Ілінський відслужив панахиду в наступну неділю.

В неділю 25 жовтня українська громада в Балтиморі влаштувала святочну академію, присвячену 250-літтю визвольного виступу гетьмана Івана Мазепи проти царської Москви, і тут теж при відкритті цього громадського національного свята - маніфестації повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять сл. п. Степана Бандери.

До речі буде підкреслити, що не лише членство Організацій Визвольного Фронту строго придержується проголошеної жалоби по сл. п. Степані Бандері, але також все українське громадянство нашого міста належно й гідно заховує жалобу. Заплянoвані три забави, що мали відбутися в цьому і наступному місяці ц. р., відкликано, і відбудуться щойно в слідуючому році. Жадні підлі ворожі сили не зуміють обезславити його імени, борця-революціонера, що для великої ідеї віддав все, що найдорожче людині, всі труди, а вкінці й своє життя зложив на вівтар Батьківщини — України.

Б. Б-н

Бруклин відзначив 41-ші Роковини Листопадового Зриву

Бруклин. Н. Й. — 22-го листопада Центральний Комітет Об'єднаних Організацій Філія УККА в Бруклин-Північ влаштував у залі УНДому при Гренд стр. Листопадове Свято. Степан Галась віспівав американський гимн, а хор Церкви св. Духа під диригентурою Лева Рейнаровича відспівав „Гей у лузі червона калина". Заступник головногой предсідника УНС і касир УККА п. Йосиф Лисогір говорив про традиційне вже Листопадове Свято в Бруклині і попросив сеньйора українців у Бруклині п. Юліяна Павчака до слова. П. Павчак просив присутніх вшанувати пам'ять св. п. Ст. Бандери, а опісля говорив про те значення, яке мають подібні свята, що підтримують нас на дусі, але ми не повинні на тому обмежуватись і щедро жертвувати на фонд УККА, який продовжує діло героїв Листопада. Отець декан Володимир Андрушків вшанував героїв Листопадового Чину і просив присутніх працювати в тому дусі, щоб здійснити мрії тих героїв.. Згаданий вже хор під тією самою управою відспівав 5. пісень Старші пластунки відограли зворушливу сцену „У Листопадову ніч". Тенор п. Б. Пирожак відспівав сольо „Синю чічку" М. Гайворонського і „Любіть Україну" М. Фоменка і разом із Л. Рейнаровичем, дуети „Україно, Україно" — Степового і „Пісню про Дніпро" — Майбороди. Після того була деклямація М. Іванічак, а хор закінчив Свято співом „Ще не вмерла Україна". При фортепіяні був Т. Левицький. Присутні рясними оплесками дякували виконавцям за вдалі продукції.

ЗДА й Совєти підписали новий договір про культурну виміну

Москва. — Між З'єдиненими Державами й Совєтським Союзом підписано в Москві в минулу суботу 21 ц. м. продовження договору про культурний обмін на дальших два роки. Річ іде про обмін в ділянках науки, техніки, культури, виховання і спорту. За новопідписаним договором буде збільшене число обосторонніх промислових і технічних делегацій. Так само буде збільшена скількість професорів і студентів, що ними обмінюватимуться обидві держави. Зате зроблено мінімальний поступ щодо виміни радіо-телевізійними передачами і фільмами. Голова совєтської державної Комісії для культурних зв'язків із закордоном, який підписав договір за совєтську сторону (американський амбасадир Левелин Томпсон зробив це за ЗДА), заявив, що Совєти не виріваються строгої цензурної селекції вимінних культурних ансамблів, як також книжок і журналів. Англомовні книжки й журнали з релігійною та соціяльно-політичною тематикою згори заборонені. Совєти казали забрати геть 30 книжок з 4,000 найбільш уже „зневтралізованих" видань, що їх англійці прислали для Ленінської бібліотеки, а між опротестованим книжками є теж твори Черчилла і про Черчилла. Колумбійський університет буде обмінюватись викладачами й студентами з Московським університетом, Гарвардський з Ленінградським, Індіянський з Ташкентським, а Єйльський з Київським. Заповіджено м. і. приїзд до ЗДА з гостинними виступами московського Художественного театру і Грузинського ансамблю народних танків. Зате ЗДА не дозволили на приїзд сюди великого совєтського цирку.

Альжирські націоналісти делегували 5-ох в'язнів для переговорів з урядом Франції

Париж. — Тимчасовий екзильний уряд мусульманських альжирських націоналістів із осідком в Тунісі, проголосив в минулу п'ятницю 23 ц. м. комунікат, в якому він визнав припинення війни в Альжирі за неможливе, як не буде гарантій, що проголошений французьким президентом 28 вересня 1959 р. принцип самовизначення для народу Альжиру буде в практиці гідно застосований. Альжирські націоналісти покликуються на факт, що французький прем'єр, генеральний делегат Франції в Альжирі і головний командант французьких війську в Альжирі виголосили такі промови, які насправді зводять на нівець обіцянку всенародного плебісциту в Альжирі. Ото-ж, для переговорів з французьким урядом над цими справами альжирські націоналісти визначили п'ятьох видатних арабських націоналістів, які перебувають у французькій в'язниці, в першу чергу віце-прем'єра того екзильного уряду альжирців, Мохаммеда Бена Беллу. Всіх отих 5-х альжирських націоналістів французи схопили 28 жовтня 1956 року, під час того, як вони летіли з Марокко до Тунісії; французькі власті приказали були через радіо французькому пілотові того літака приземлитись на летовищі в Альжирі і там всіх їх арештували. — Рішення альжирського націоналістично-альжирського уряду обурило французькі урядові кола. Президент де Голь з місця відкинув його, звернувши увагу, що він запрошував на переговори представників воюючих партизанів для переговорів про військове перемир'я, а не тих, які від років перебувають поза тереном бойових дій. Де Голь заповів, що „пацифікаційна акція" буде продовжуватись в Альжирі приспішеним темпом.

● Портрет королеви Єлисавети появиться вперше на нових англійських банкнотах. До цього часу він був тільки на монетах. З початком нового року Англійський Банк випустить нові банкноти ціною 1 фунт та 5 і 10 фунтів ст. (10 ф. дорівнює $28).

Новий випуск Аналів Української Вільної Академії Наук у ЗДА

Вийшов друком черговий випуск „Аналів Української Вільної Академії Наук у ЗДА", том VII, ч. 23—24, присвячений пам'яті Арнольда Давидовича Марголіна. Це є останній випуск, що його підготував до друку Покійний Президент Української Вільної Академії Наук у ЗДА Михайло Олексієвич Ветухів, який був головним редактором „Аналів" від часу заснування (1951) до дня смерти.

Журнал починається англійським перекладом трьох уривків з книжки Арнольда Марголіна „Україна і політика Антанти", Берлін, 1922. Уривки характеризують діяльність А. Марголіна на службі Української Держави в державному апараті та дипломатичній службі. В додатку вміщено передрук заяви Української Народної Республіки до Ліги Націй і лист від Української Дипломатичної Місії у Лондоні, що мали підпис Марголіна і були надруковані в матеріялах Ліги Націй.

Наукові статті: Філіп Фрідман: „Тисячоліття з часу поселення жидів на Україні"; Андрій Коцевалов: „Бористен - бористеніти і Таніс-танаїти"; Олександер Домбровський: „Кілька аналогій стародавнього україннського і жидівського фольклору"; Ярослав Білінський: „Михайло Драгоманов, Іван Франко і взаємини між Наддніпрянською Україною і Галичиною в останній чверті XIX століття"; Саломон Гольдельман: „Форми життя етнічної меншости"; Леонід Соневицький: „Буковина в дипломатичних переговорах 1914 року"; Ілля Гольдман: „Нація і держава в сучасному світі".

Дві статті мають характер мемуарів — Левко Чикаленко: „Українсько - російські переговори в 1920 році"; Курт Левін: „Митрополит Андрей Шептицький і жидівська спільнота в Галичині під час Другої Світової Війни".

Окремий розділ журналу містить статті і спогади про А. Д. Марголіна: Михайла Ветухова, Любови Марголіної, Панаса Феденка, Ярослава Чижа і дві похоронні промови — Алексея Голбденвайзера і Володимира Кедровського.

Вкінці журналу поміщено хроніку некрологи (Вадим Щербаківський, пастор Василь Кузів, Світозор Драгоманов, Ярослав Чиж, Григорій Довженко).

Випуск „Аналів" має 260 сторінок, ціна $8.00.

Замовлення надсилати на адресу:

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in U.S., Inc.
11½ West 26th Street
New York 10, N. Y.

ПРО ОСТАННІ ДНІ ЖИТТЯ І СМЕРТЬ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

(Продовження зі стор. 2-ої)

У вересні 1934 року М. Грушевського викликали до Л. Кагановича. Після цієї розмови більше Михайла Сергійовича до ЦК ВКП(б) не викликали. Ніби дали спокій. 15 жовтня 1934 року М. Грушевський з дружиною вже був у Кисловодську (на Кавказі) в санаторії КСУ — Комітету Сприяння Ученим. Тут на початку листопада у нього раптом від інфекції з'являється карбункул на карку. Для потрібної операції, М. Грушевського відвозять до хірургічного відділу міської лікарні. Керівником відділу був якийсь нікому невідомий лікар Хургін. Марія Сильвестрівна звернулася до нього з проханням запросити на операцію відомого їй лікаря, що саме тоді був у Кисловодську. Хургін категорично відмовив їй в цьому і поспішно операцію зробив сам. Після операції М. Грушевському стає щораз гірше. Схвильована такою несподіванкою Марія Сильвестрівна без відома Хургіна 24-го листопада запросила до М. Грушевського видатного московського хірурга, що теж відпочивав тоді у Кисловодську. Він оглянувши хворого, в розпачі констатував смертельний стан. Вже нічого не можна було допомогти. 25 го листопада (дехто встановляє цю дату на 24) о год. 5 вечора М. Грушевський помер.

Так в розпалі Сталінського терору закінчилося життя великого українського вченого і політичного діяча, найбільшого історика з східно - слов'янських народів. Ми не знаємо, про що говорили з академіком М. Грушевським під час його викликів до ЦК В-КП(б) 1934 року. Не знаємо, якої саме „деклярації" вимагали від нього, особливо під час останньої вересневої розмови з Кагановичем. Але, що між цією розмовою ,вимаганою „деклярацією", погрозою життям чере родича Ломова і несподівано швидкою смертю в санаторії „Комітету Сприяння Ученим" у Кисловодську є прямий і безпосередній зв'язок, у цьому я особисто не маю жадного сумніву.

(Скорочено із статті в „Українському Збірнику", І, 1954)

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І її ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 7.

Д-р Е. Гарасим, Фила	$ 15.00	М. Олийовський, Гр. Медовс	2.00
П. Пущило, Шикаго	10.00	А. Білоус, Бронкс	2.00
М. Кульчицький, Ст. Луіс	10.00	І. Домбчевський, Фила.	2.00
О. Притуляк, Монтреал	6.00	Н. Павлик, Гаверстров	2.00
Н. Дзядів, Джерзі Ситі	5.00	С. Фецович, Нюарк	2.00
Н. Хиляк, „	5.00	І. Олійник, Шикаго	2.00
Н. Данко, Гері	5.00	О. Підгайний, Ню Йорк	2.00
М. Ребрик, Торонто	5.00	М. Бобенчук, Н. Белмор	2.00
І. Кусий, Морріставн	5.00	А. Федчук, Рачестер	2.00
М. Лисий, Порт Артур	5.00	Д-р І. Скрипух, Брентфорд	2.00
І. Завадовський, Мідл Віл.	5.00	П. Кіра, Ню Йорк	2.00
В. Мизак, Пасейк	5.00	Е. Каменюк, Сиракюз	2.00
Ю. Кучерова, Питсбург	5.00	Г. Закорчений, Лінден	2.00
В. Кий, Честер	5.00	Д. Дереш, Шикаго	2.00
Р. Шевчук, Бруклин	5.00	Д. Зайферт, Бронкс	2.00
М. Новак, Лос Анджелес	5.00	С. Пуців, Менчестер	2.00
М. Дорота, Кінлетон	5.00	Е. Дацишин, Бедфорд	2.00
А. і М. Філінчук, Ню Йорк	5.00	П. Мармаш, Мілвіл	2.00
М. Гирович, Дженетте	4.00	А. Юзва, Клівленд	2.00
Ф. Ватраль, Маджістік	4.00	Ю. Манастирський, Дітройт	2.00
В. Галичин, Рінгоус	3.00	Ю. Саварин, Шикаго	2.00
В. Боднар, Медовбрук	3.00	М. Брик, Фенікевіл	2.00
о. С. Дашо, Медісон	3.00	М. Юцак, Шикаго	2.00
П. Крат, Елизабет	3.00	А. Кільман, Томсвіл	2.00
М. Ільчишин, Омага	3.00	Н. Максимчук, Гаверфорд	2.00
Д-р Я. М., Ембрідж	3.00	Д-р П. Хрептовський Амстердам	2.00
І. Зазворський, Алентавн	3.00	С. Мілянський, Ню Гейвен	1.00
Н. Флис, Шикаго	3.00	В. Сагуленко, Мінеаполіс	1.00
І. Верещак, Геркімер	2.00	М. Чорнокосінський, Боффало	1.00
Д. Вовк, Пібоді	2.00	Е. Орлан, Джерзі Ситі	1.00
І. Малко, Балтімор	2.00	П. Польовий, Олифант	1.00
Н. Ярема, Плейнфілд	2.00	П. Цапар, Сан Дієго	1.00
М. Мороз, Ню Йорк	2.00	І. Дзядик, Ютика	1.00
О. Конецька, Ню Йорк	2.00	Г. Чермак, Ембрідж	1.00
Б. Божемський, Тінек	2.00	Ф. Шершунович, Когоус	1.00
С. Копко, Рачестер	2.00	М. Якімець, Мінеаполіс	1.00
І. Негребецький, Рачестер	2.00	М. Мартинюк, Юнійондейл	1.00
І. Вдзіль, Клівленд	2.00	Г. Ганич, Филаделфія	1.00
П. Дичко, Флашінг	2.00	М. Цофнук, Ню Йорк	1.00
С. Турчин, Шикаго	2.00	К. Боковець, Гарфілд	1.00
І. Устяновський, Гарвей	2.00	П. Химич, Дітройт	1.00
Е. Панчишин, Шикаго	2.00	П. Волошин, Филаделфія	1.00
К. Морган, Бруклин	2.00	П. Пазура, Барбертон	1.00
Г. Райнгардт, Стейплетон	2.00	І. Процик, Шикаго	1.00
М. Горбань, Гошен	2.00	о. Н. Вівчаровський, Гейзел Парк	1.00
А. Шервай, Смирна	2.00	Р. Бровар, Гері	1.00
І. Бойкос, Віндсор	2.00	Д. Мидляк, Ню Йорк	1.00
М. Галій, Річмонд Гіл	2.00	о. І. Ткачук, Ню Йорк	1.00
М. Гавур, Каміллюс	2.00		
В. Сирило, Вілінг	2.00		
А. Попов, Шарон	2.00		
П. Кулик, Шикаго	2.00		
Л. Дума, Джерзі Ситі	2.00	Разом	$ 273.00
І. Галичин, Форест Гілс	2.00	Раніше проголошено	$ 1,682.35
П. Ікалович, Бруклин	2.00		
М. Джорджія, Еджипт	2.00	Разом	$ 1,955.35

Спорт

Чорноморська Січ (Нюарк) — Скатс - Амерікен 2:2.

Перша точка Січі добута у змаганнях за першенство А кляси стейту Ню Джерзі на гарячім та скорім до авантюр грищі у Карней не принесла вдоволення ані змагунам ані симпатикам нашої дружини. Амбітна одинадцятка (дослівно — бо без одного резервового змагуна) Січі, маючи замітну перевагу над слабо диспонованим противником не зуміла завдяки слабій грі нападу та нерозумній тактиці виграти змагань, стративши цінну точку на мінуту перед кінцевим свистком. Неопановані бомби високо понад ворота, еґоїстичний дріблінґ, та вистоювання на спаленім не принесе перемогу, а тільки знеохоту та зайву витрату енерґії і сил.

Надіємося, що по серії невдач, дружина доложить усіх старань, щоб поправити свої висліди та вдоволити себе і тих всіх, що щиро на ту поправу чекають.

УСК — Швабен 3:1

Ню Йорк. — Неділя 25-го жовтня. — Швабен — новик у цій лізі докладав усіх зусиль, щоб свою позицію не тільки вдержати, а то і поправити. УСК, як звичайно, претендент на перше місце також у своїх зусиллях не оставав позаду. Вже перші хвилини гри приносять ворота. Снилик, що цим разом грав на правому лучнику, прегарно випускає Франца і цей вже у третій хвилині гри здобуває ворота. Дальша гра проходить із змінним щастям. для обох сторін. Багато нагод здобути ворота УСК не використовує. Наглядною конечністю показується зміна Мельниченка із середини нападу на його питому позицію правого крайника. В той час Швабен б'ють наріжняка. Воротар УСК-у відбиває м'яч під неправильним кутом ... і м'яч сидить певно в сітці. По зміні воріт, УСК виступає у дещо переставленому складі: Павлюк на середині нападу, Мельниченко на крайнику, а Снилик на помочі. Зміна показується правильною і вже в 47 хвилині приносить другі ворота для УСК-у із стрілу Венцля. Але Швабен показалися дуже твердим та амбітним противником. Часами так притискали УСК, що вислід змагань був проблематичним. У 81 хвилині Мельниченко із короткої віддалі здобуває треті ворота. Усі глядачі глибоко відітхнули. Склад УСК-у: Ховайло, Нагі, Підгорецький, Олинець, Гаврилюк, Снилик, Мельниченко, Венцлер, Павлюк, Василькевич, Франц.

Як вже згадано, перший раз у Ню Йорку у рядах УСК-у виступив Зенон Снилик, — український олімпієць та репрезентант Америки. Його орудування м'ячем є дійсно небуденне, а його жертвенна співпраця із усіма змагунами на грищі довела УСК до перемоги не тільки у цих змаганнях, але дає запоруку, що УСК може надіятися кращих успіхів у будучині.

УСК, резерва — Швабен, резерва 4:2.

За вислід подбали: Була 2, Панчак, Шмотолоха по 1.

УСК „Б" — Пфельцер „Б" 6:0.

Противник не явився на грищі. Ванковер для нашої команди.

Іван Ссрант

УАСТ — Рочестер — „Ренджерс" 5:1 (1:9).

В других з черги змаганнях за аматорську чашу Америки УАСТ-івці здобули дві цінні точки, які дають право далі змагатися за аматорський чемпіонат ЗДА.

В першій половині УАСТ-івцям прийшлось грати проти сильного вітру, в болоті, та без Тоні Фішера (сталого воротаря), якого мусів заступати, і то дуже добре, змагун „старої кляси" Володимир Камад. Провадження здобувають рочестерці зі стрілу Івана Гревена вже в перших хвилинах гри, а в другій половині з вітром цілковито розкладають противника і стріляють ще чотири ґолі. Одначе тому, що змагання були проти технічно слабшого противника менаджер УАСТ — Рочестер п. Роман Куціль поробив деякі зміни позицій, які між іншим, показались дуже влучними та цінними. Показалося напр., що Д. Завадівський є багато кращий на помочі як на крилі, що Іван Гревен кращий на крилі як на обороні, та що П. Сим кращий на обороні як в трійці нападу. Гарно заграли ці змагання М. Когут, М. Шевчишин (на штопері), малий Д. Тимченко, Володя, Латюк, та як на перший раз (перші змагання в першій дружині) наймолодший змагун нашої одинадцятки Б. Крамарчук. Ґолі стрілили: по одному Д. Когут, І. Гревен, Д. Завадівський та Д. Тимченко 2.

Микола Сіна

УСТ „Тризуб" і УВК „Плай" перемогли

Футбольні змагання між филаделфійським „Тризубом" і нюйоркською футбольною командою „Гакоаг" закінчились виграною „Тризубу" у відношенні 1:0.

УВК „Плай" переміг усіх своїх суперників у відбиванковому турнірі ІМКА в Торонті, що відбувся в суботу дня 21-го листопада ц. р. Українці здобули перше місце турніру, перехідну срібну чашу, пропам'ятну таблицю для Клюбу та індивідуальні відзнаки для змагунів-чемпіонів. Усі змагання, крім фінальних, „Плай" виграв високо у відношенні сетів 2:0. Естонці з Торонта, чемпіони Канади, програли з „Пласм" у трьох сетах з вислідами 13:15, 15:9 і 15:7.

„Січ" Елізабет перемогла під час змагань в дні 22 листопада свого суперника на перше місце найвищої „А"-кляси футбольної Ліґи стейту Ню Джерзі команду Джерзі Ситі Паркс Департмент у відношенні 2:1. Ця перемога поставила елізабетську „Січ" на перше місце табелі (досі вона була на другому місці).

У другій рунді розгривок за чашу Америки УСК, у змаганнях, що відбулися в неділю дня 22 листопада ц. р., УСК, Ню Йорк, зремісував із німецькою оберліґовою командою Спорт Клюб, Ню Йорк у відношенні 2:2. У передзмагу резерва УСК зремісувала теж із резервою Спорт Клюбу, Ню Йорк, у відношенні 2:2. УСК Б програв із Гочі 1:2, а новаки УСК виграли із литовцями 7:0. Учні УСК виграли із учнями Гобокен 3:0.

Особисті прибутки в жовтні збільшилися на один більйон долярів

Вашингтон. — Департамент торгівлі звітує, що особисті прибутки в жовтні цього року, хоч був страйк сталеварів, збільшилися на один більйон долярів і становили 381,900,000,000 долярів в річному відношенні. В червні ц. р. вони виносили рекордову досі суму 383,800,000,000 долярів, але в липні і серпні дещо зменшилися, щоб у вересні знову піти вгору. Найбільше збільшення в пробутках мали фармери і урядовці на державній службі, підприємці та професіонали. Фармерський прибуток збільшився на 400 мільйонів і дійшов до 10 більйонів в річному відношенні, а урядовці збільшили свої прибутки на 300 мільйонів долярів і їхні прибутки зросли до 27,300,000,000 долярів в річному відношенні. В перших 10 місяцях особисті прибутки в річному відношенні виносили 378,600,000,000 долярів, а в 1958 в тому самому часі 359 більйонів.

Американський експорт до СССР становив 0.3 відсотка всього експорту ЗДА

Вашингтон. — Департамент торгівлі стверджує, що в першій половині цього року американський експорт до СССР становив 28,900,000 долярів, це значить тільки 0,3% всього експорту ЗДА. Недавно департамент торгівлі не дозволив на вивіз до СССР нержавіючої сталі, а ще давніше не погодився на те, щоб продати за залізну заслону сталі на суму 8,600,000 долярів. Представник департаменту торгівлі сказав, що немає якоїсь тенденції на дійсне збільшення торгівлі з комуністичними країнами. Але комуністи дуже радо купували б всякі технічні документи, які мусять мати дозвіл на продаж закордон, якщо вони досі ще не були друковані. В другій чверті цього року ЗДА експортували до комуністичних держав товарів на суму 7,200,000 долярів, а в третій — 11,445,569 долярів.

Кастро вишколює робітників і селян для боротьби проти „закордонної інтервенції"

Гавана, Кубинська Республіка. — Прем'єр Фідель Кастро повідомив, що конфіскуватиме масток контрреволюціонерів, а селян і робітників будуть вишколювати для боротьби проти „закордонної інтервенції" і проти всіх тих, які на Кубі виступатимуть проти революції. Кастро промовляв чотири і пів години до 3,000 делеґатів, які прибули на Крайовий конґрес праці. Він почав промовляти ввечері і закінчив говорити аж вранці. Його промову передавали через телевізію і радіо. Конґрес має прийняти резолюцію про те, щоб всі робітники жертвували по 4 відсотки зі своїх заробітків на те, щоб уряд міг здійснювати індустріялізацію в швидшому темпі як досі. Обраховується, що це дасть річну суму коло 30 мільйонів долярів. Кастро сказав, що американська преса, воєнні злочинці режиму Батисти, капіталісти та деякі кола на Кубі є замішані у змову, щоб знищити кубинську революцію. Конґрес праці ухвалив запропоновані Кастром резолюції.

Айзенгавер запросив представників обох партій на обговорення подорожі по світі

Оґеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер 20-го листопада запросив 5-ох визначних демократичних представників і 4-ох республіканських, щоб їх поінформувати про свою подорож до 11-ох держав в Европі, Африці і Азії, яку він починає 3-го грудня. Це обговорення поїздки має відбутися в Білому Домі 30-го листопада. Досі більша частина запрошених погодилася на цю конференцію в Білому Домі. Президент написав у листі до сенатора Томаса Додда, що кориснїше буде обговорити цю подорож із провідниками обох партій ніж брати зі собою колишнього президента Трумана або когось іншого з визначних демократів. (В Шикаґо Труман відмовився скласти заяву в цій справі). Президент писав в запрошенні до членів Конґресу: „Мені спало на думку, що обговорення моєї подорожі могло б вас зацікавити". Білий Дім відмовився оповідомити депеші з запрошеннями в цілості. Запрошені на цю конференцію: демократи — спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн, провідник демократів в Сенаті сенатор Линдон Джансон, провідник демократів в Палаті Репрезентантів конґресмен Джан Мек Кормик, голова сенатської комісії закордонних справ сенатор В. Дж. Фулбрайт і голова комісії закордонних справ в Палаті конґресмен Томас Морґан. З республіканців в тому обговоренні брати будуть участь: провідник республіканців в Сенаті сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен, провідник республіканців в Палаті конґресмен Чарлз А. Галлек, сенатор Александер Вайлі і конґресмен Роберт Чіперфілд. На листі запрошених немає віце - президента Ричарда М. Ніксона, який звичайно бував на подібних двопартійних конференціях. Президент має вернутися до столиці в понеділок 23-го листопада, де буде ще конферувати в справі бюджету на 1961-ий рік, а в середині тижня виїде на фарму в Гетисбурґу, Па., де в родинному колі святкуватиме „День Подяки".

Неру відкинув пропозицію Чу Ен-лая — пропонує невтралізацію кордонної смуги

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру оприлюднив в минулу п'ятницю 20-го ц. м. індійську ноту, яку вислано у відповіді на комунокитайську ноту з 7го ц. м. Індія відкинула пропозицію китайських комуністів, щоб відкликати війська на 12 і пів милі від т. зв. лінії МекМагона в одній частині кордону та від теперішніх військових позицій індійців і комуно-китайців в іншій частині, і щоб прем'єри комуністичного Китаю та Індії негайно зійшлись для переговорів над визначенням цілого нового індійсько-китайського кордону. Індія ще раз жадає, щоб комуністичний Китай відкликав свої війська на північ від лінії МекМагона в північно-східній частині Індії та заявляє від себе готовість не обсаджувати військом місцевости Лонґю, що її зайняли Китайці. Щодо північно-західної частини індійсько-китайського кордону, Індія жадає також, щоб китайці очистили ту територію, а в заміну пропонує створити в тій частині високогірського й незамешкалого обширу смугу „нічийого краю". Неру заявив в тій ноті, що він поділяє запевнення щодо „приязни" між Індією і Китаєм, але, мовляв, таких слів замало, щоб направити шкоду, яку китайські комуністи заподіяли індійсько-китайським взаєминам своєю поведінкою.

Плянують стягання податків від відсотків і дивіденд в банках

Вашинґтон. — Комісія Способів і Метод в Палаті Репрезентантів веде переслухання в справі реформи податкової системи. Головним чином іде про те, щоб виявити ті недомагання в теперішній податковій системі, які дозволяють на те, що численні власники ощадностей в банках і власники вартісних паперів, які дають дивіденди, не платять податків від тих прибутків із відсотків і дивіденд, бо не зголошують їх в податкових виказах, Щоб цьому запобігти фахівець від податкової статистики Джозеф А. Пехман пропонує, щоб ухвалити закон, який дозволяв би наперед стягати податки від відсотків тоді, коли їх обраховується в банках, і щоб те саме робити з дивідендами. Крім того він проєктує, щоб можна було краще контролювати прибутки самозатруднених, фармерів, дрібних підприємців, купців, лікарів, адвокатів, і т.п. Він проєктує кращі засоби до змушування платити податки тих, які від цього відтягаються. Згідно зі статистикою особисті прибутки американців в 1957 році становили 280 більйонів долярів, але 10% з того не були зголошені в податкових заявах, це значить, що не зголошено коло 28 більйонів долярів, і тим способом державна скарбниця втратила в тому році коло 4 більйонів долярів.

Короткі Вістки

● **Сенатор - демократ** Джан Ф. Кеннеді під час своєї поїздки по Мізурі і Кензасу відвідав колишнього президента Гаррі С. Трумана, з яким розмовляв 30 хвилин. Після цієї розмови Труман сказав про Джана Кеннеді: „Мені завжди подобався цей молодий чоловік. Він колись дав мені чек на 28,000 долярів, щоб помогти збудувати бібліотеку". Труман не сказав, кого буде підтримувати як кандидата на президента в 1960 р.

● **У Біверлі Гіллс**, Каліфорнія, знайшли 10 картин, намальованих старими італійськими та французькими майстрами і оцінених фахівцями на 10 мільйонів долярів. Одна з тих картин, „Мадалена", нібито належить пензлеві Мікельанджелля да Караваджія і оцінена на мільйон долярів. Всі ці картини знайдено під ліжком Альфонса Фолля, телевізійного механіка з Пасадени, Каліфорнія. Деякі історики мистецтва скептично говорять про ці картини і не вірять в їх автентичність.

ТАРЗАН, ч. 4365. Тарзан атакує.

— Пийте, і будьте в згоді з Оваром, — наказував Везіль в середині цієї смертельної церемонії. Один тубілець, нічого не підозріваючи, послушно приймав.

Але тепер скочив до акції Тарзан. Швидко і дбайливо він випустив стрілу зі свого лука.

Стріла летіла правильно, поминула Брістера і розторощила миску з отруєю!